

“Ανθρωποι που δίνονται *ὀκέαροι* σ' ένα μεγάλο, άπεί-
ρισμένο πάθος
μέγα που χάνονται. Κι άλλοι που αντίστέκονται και νι-
κούν,
και συνεχίζουν την άσημαντη, ξεθωριασμένη ζωή τους.
Τίποτ' άλλο
παρά άνθρωποι.

Τὸ διαφυγεύοντα φαριμακεία με τίς χροματιστές
γυάλας
σάν τ' άρρωστα τοπέια τοῦ περιγραφοῦ. Κι οἱ *ἐκκλινάτες*,
σάν τυφλά άπομεινάδια ἑνός γκαμιμαμένου Ιλαρα-
δέισου
που σφαιράστηκε πάνω στη γῆ. Μονάχα τὸ βῆμα τοῦ
νυκτοφάδακα ἀκούγεται κάθε τόσο,
μά κανείς δε βλέπει τῆν τρεμούλα τῶν χειρῶν του
κάθως νοιώθει άδύιστα μες στο σκοτάδι, πὼς δε φιλδει
παρά τὰ ἐρείπια ἑνός κόσμου μακρινού
που χάθηκε. Κι οἱ *ἀρχαιολόγοι* σκέβοντας μιά μέρα θά
τρομάξουν
μπροστά στον τόσο ἀνθρώπινο πόνο.

(Ilusion)

ἀνθρώ-
ποι. Ίνρις, γυρίε γῆ, γυθε τις μέρες και τις νύχτες,
τὰ χρόνια και τ' άλλα χρόνια — σάν τὸ μεγάλο ἀδράχτι
τῶν ἀλλοτινῶν γυναικῶν,
γυρίε.

334

γυθε τὸ ταξίδι και τὸ μισμό, τὸ γυρισμό και τὸ άλλο
ταξίδι,
γυθε τῆ δόξα και τῆν ταπεινώση, τὸ μίσος ἢ τῆ γιορτή,
γυθε τὸ θάνατο, ξεγυθε τῆ ζωή,
και πάλι γυθε, ὡ γυθε,
γυθε τῆν πόδιση τῆ σωστή.

γυναίκες

Ίνρις πόνα μας φτωχή
γυθε σκουριά και παραμύθια
γυθε κι ἀπ' όλα πὸ πονύ
τ' άπειρο — θε μου, τ' άπειρο,
ποῦναι και δόξα και γιορτή
ποῦναι μεγάλο σάν τῆ γῆ
που φέγγει ἕως ὁ ἔσωτας
και καίει σάν τῆν ἀψήθεια.

ὁ άγνωστ-
μαθής

Ποιός εἶμαι ; Ποῦ πῶς ; Και πὼς βρέθηκα ἔδω
ἀπ' τ' άπειρο τῶν παιδικῶν μου χρόνων σκουριαμένος
ξαφνικά
μέσα σὲ τούτον τὸ γαμηλοτάβανο, σκουριαμένο χρόνο,
τὰ λόγια του λέου, οἱ σκέψεις του κάνο, οἱ πράξεις του
θῆλο
τηλὸς στὰ χέρια του χρόνου — ἢ κάθε μέρα μ' ἀλλάζει,
ἔνω στο βάθος τίποτα δε μ' ἀλλάζει. Ίγωνατα, χεиро-
νομίες, πρόσωπα,

335

ὄνα ἔβρα, κλειστά, δὲ οὐ ἔβρουν καὶ δὲ οὐ θυμῶνται,
οἱ φουτογοαφίες, μικρὸς πογγιμὲς ἀπὶ ὅπου βλάπεις, τὸν
" Ἄδην κὶ ὄκου, τοὺς πεθαιμένους του, οἱ καθέφερες δὲ μάθανε ποτὲ τί εἶναι παρηγοριά καὶ
συγγνώμη·

Κι ὁ ἔρωτας κὶ ἡ δόξα κὶ ὁ θάνατος δὲν ἦγούν μὲς στὴν
ἀπέφαντη μοναξιά
καὶ τὸν ἀτέλειωτο χρόνο, πῶτερο ἀπὶ ὅσο ἔνας τυφλὸς
ποὺ σκοπεῖται σ' ἓνα ἔμπλο — φοβῶμαι, φοβῶμαι...

ἀντρος Φωνὴ τοῦ ἀντροῦ ποὺ μάχεται, καὶ τὴν ἀκούει μακριὰ
τὸ μέλλον
καὶ ξεκινᾷ.

γυναίκες Φωνὴ τοῦ σύμπαντος ποὺ τραγουδᾷ, καὶ τὴν ἀκούει ἡ
γυναίκα μέσα στὰ στενάγχα καὶ
καὶ γεννάει.

ποιητὴς Ὡ νόητες, μεγαλόστηθες, σὰ μητέρες, νόητες ὅπως
ἀνθρώπια χέρια, νόητες,
δαίνουχτες. Κι ὃ θάνατε! μικρὴ, ἐλάχιστη ἀνταπόδοση
σὲ μιὰ μεγάλη εἰσπραξία!

Ἀπὸ τοιά, λοιπόν, παιδιὰ ἐξαχαιμένο ὄκειρο, ἀπὸ τοιά
μεγάλο ἀπραξιατοποίητον ἔρωτα,
ἀπὸ τοιά βελεία, προαιώνια νοσταλγία
κοιβαδῶμε αὐτὴν τὴν ἀόριστη ἀνάμνηση τῆς τελειότητάς
ποὺ συντρέχει ἔτι ἀγγίζουμε — καὶ μὲς κάνει νὰ ἔναρ-
χίζουμε
αἰώνια. Ἀπὸ τοιά ἀμείλιχτη εὐλογία!

(Οἱ ἄντρος κὶ οἱ γυναίκες ἔχουν πληροῦσαι κὶ ἀκοῦνε
τὸν ἀνῶγαρο μὲ τὸ κοκκίτο.)

ὁ ἀνῶγαρος
μὲ τὸ κοκκίτο

82. Κι ὁ τρίτος σύντροφος δὲ ἔγητος τίποτα.

83. Κι ἦτανε ἀνοῖξη.

84. Για ν' ἀληθεῖται ὁ λόγος, ποὺ γυρίζοντας στὰ τρί-
σπρατα, λέγαν κείνοι οἱ παλαιοὶ τραγουδιστές, μὲ τὰ μα-
κριὰ τους γένια ν' ἀνεμίζουνε σὰν ἄντρος:

85. Ἀκόμα τοῦτ' τὴν ἀνοῖξη, παγιάδες, παγιάδες...

86. Κι ὁ ἐμπροσθαῖος πῆγε καὶ στάθηκε πλάι σὸ ἀπό-
σπασμα. Κι ἔδωσε τὸ παρόργημα:

87. Ἐπὶ σκοτὸν!

88. Οἱ τρεῖς σύντροφοι, τότε, γύρισαν καὶ κοιτάχτηκαν
μιὰ στιγμὴ.

89. Κι ὅστερα στρέψαν πάλι τὰ μάτια τους μπροστά,
κοιτάζοντας πάλι ἀπὸ τὰ κρᾶνη τοῦ ἀποσπασματοῦ,
μακριά,

90. τὸ μέλλον.

91. Πῶρ!

(Ιταλῶν)

92. Κι ἦσαν ἡ ἄρα πρὸς κάθε βράδι οὐδὲ ἀνδραγαθὸς
ἦλτος.
93. Κι ἀρχίσει ἡ ζωή.

(Μεγάλη νύκτα)

γενναίως
α' ἡμετέρας

Βράδιον τὸνα πρὸς ἡμῶν
καὶ πρὸς πᾶσι τὸ βράδιον,
σηκῶνα τὸ ἀνήμπορο χεῖρ μου
κι ἀνύχο πέφτει ἔκνη,
ἀχ, πῶς, πῶς,

πῶς νὰ σὲ ξεπροβοδίσω.

(Θέλω νὰ κόψω τὰ στήθεα μου
πρὸς βυζαζέες γέλα,
νὰ ξεριζώσω τὰ μαλάκια μου
πρὸς ὅ' εἶχαν κάποτε σκεπάζσει,
νὰ βράδιον καὶ τὰ θυὸ μου μάτρω
πρὸς ἀντρέξων —
νὰ φτιάξω στροβίλο μαλάκω
νὰ γείρωσι ν' ἀποκοιμηθῆς,
γιατὶ τὸ χῶμα εἶναι σκληρὸ
κι εἶναι πικρὴ ἡ μαύρη γῆς,
ἀχ, πῶς, πῶς,
πῶς νὰ σὲ ξεπροβοδίσω.

ἀπονομι τὸ νῆρο
εἰ γενναίως

β' ἡμετέρας
Δὲ μὴδὲ πρὸς δύναμι νὰ κόψω,
τὰ δάκρυά μου ξεδέρτηκαν σὲ τόσα ἀσχημάντα πρὸς-
γίματα,

μὰ δὲ ἀκερῆ ζωή — καὶ τόρα πρὸς γρηιάζομαι ἔκνη
τὴν κραυγή,
πρὸς νὰ σείσται οὐρανὸς καὶ γῆ
δὲ βράδιον παρὰ τὸ ἀναρθρο αὐτὸ βέλτασμα,
ἀσκα, ἀμῆνα —

ζωὴ
Κι δὲ μὴ, μὴ, μὴ μᾶς σπερσοίσι ποτέ, δὲ ἀγία, γὰρ κείνη
τὴν ἀγάπη μας γιὰ σένα.

ἀντρος
Ἔτσι πέφταν οἱ σύντροφοι καὶ τοὺς σκεπάζανε τὰ σπᾶ-
χια τοῦ τραγουδιοῦ μας —

ἀντρος
ἀντρος, ἀντρος, ἀντρος, γένοσι, ἀστοφόροια, θρόνοι,
πορφυρὰ κρασιά,
ἡ σιμαλία μας εἶναι ἀνεξάντηλη σὰ τὸ χροῖνο, ἡ σιμαλία
μας εἶναι βαθειὰ ἀπ' τὸ αἶμα —

ἀντρος
κι ὁ κάθε πόνος μας εἶναι μὴ μυστικῆ, πικρὴ ἐπιστροφή
στὴν ἀγία ταπεινότητα τῶν ἀπλῶν πραγμάτων —

ἀντρος
ἡ σιμαλία μας εἶναι ἀθώατη ἀπὸ χιλιάδες νεκρούς !

ἐκεῖνος
μὲ τὴ μνημῆ

Σκέδρα πού ἐγκαταλείνουμε, ἀποφάσεις πού φοβηθήμα-
με νὰ πάρουμε,
προσδοκίες τῶν ἀλλῶν ἀπὸ μᾶς πού τὴς προφοδοτήσαμε
κι ἄς ξέσαμε τὶ ἐπικίνδυνο ἦταν. Διπλὴς μᾶς ἀπαιτήσεις
ἀπ' τοὺς ἀλλοὺς,
ἐνὶ μακρυνίαις κι ἐκείνων τῇ μικρότητά, καὶ τῇ δικῇ
μᾶς ὑστεροβουλία.

* Ἀνθρώποι πού συνανήσαμε μιά νύχτα, μὰ πού τὸ
βλέμμα τους ἔρασε πιά γιὰ πάντα

τῇ ζωῇ μας. Δόγια πού τὰ προμελετήσαμε, μὰ πού ὅταν
ἦθε ἡ ἄρα

δῶσαν τῇ θέσῃ τους σὲ μιά δειλὴ σιωπῇ — ἐρχονται ὅλα
κἀποτε, μᾶς ἐμένα,

μέσα σὲ μιά στιγμῆ, ἐκεῖ πού ἀνεβάλλεις ἀνύποπτος μιά
σκάλα

ἢ ἀπλώνεις τὸ χέρι στὸ σκοτάδι ψάχνοντας γιὰ τὸ φῶς,
μονόλογος σ' ἓνα μισοσκότεινο δωμάτιο ἢ μέσα στὸ πλῆθ-

θος καὶ τὰ φῶτα —
πὺν νὰ πᾶς τότε ; πὺν θὰ κρυφτεῖς ! Τί τὴν ἔκανες
τὴν ἀνεπαράληπτη ζωῇ σου ;

Ἐνας πού μᾶς
ἔμοιατε

Παρὶ στὸ βάθος, μᾶς βραχνίει ἀνελέγητα ἡ ἀπόγνωσις
νᾶχουμε κἀτι ὀδύνηα δικό μας —
μὲ τῇ δυναμῇ μας ἀπραγμένο ἀπὸ τοὺς ἀλλοὺς,
ἢ ἔστω, πεταμένο, σὴν κόκαλαλο,
ἀπ' τὸν οἶχτρο του.

Από Τον
Ροα

ἄγνωστος
καλλιέ

Κι ἡ αὐτοκαταπίνωσις, τὸ ἴδιο, ὅπως κι ὁ ἐγωϊσμός,
εἶναι κι αὐτὸς ἓνας ἀπελπισμένος τρόπος
νὰ ὑπάρξεις.

94. Καὶ δὲν πέρασαν μέρες πολλὰς κι οἱ ἄντρες μὲ τὴς
χαμηλοκυμένους πετούμηνες, (γιὰ νὰ μὴ φαίνονται τὰ
τυφλά τους μάτια), πῆραν καινούργια διαταγή.

95. Καὶ χτύπησαν τῇ μικρῇ σιδερένια πόρτα, στὸ κέντρο
τῆς πόλης, πῶσω ἀπ' τὴν ἀγορά.

96. Ἐκεῖ πού ὁ ἄερας μωρῖζει ὀδύνηρα ψαθία καὶ χα-
λασμένα φουῦτα.

97. Κι ὀημερὶς πηγαυνορῶνται ἄνθρωποι φτωχοὶ κι ἀ-
γοράζουσι χόρτα, ὑποπτης ποιότητάς κἀέστα, καὶ φτη-
νά, τῆς θαχμῆς, κερὰ γιὰ τοὺς νεκροὺς τους.

98. Ἀπ' αὐτοὺς πού ζῆσαν χρόνια μὲς στῇ δυστυχία
καὶ τὴν ταπείνωσι, κι ὅταν κἀποτε ἔαυθινὰ τοὺς ἀ-
πλώσεις τὸ χέρι, ἐκεῖνοι χαμογελεῖνε φοβισμένα, κι ἀπο-
τραβιδοῦνται.

99. Ἐκεῖ πού οἱ διάφοροι ἔμποροι βγαίνουν στὴς πόρτες
τῶν μαγαζιῶν καὶ κοιτᾶζουσι τὸ δρόμο σὴν κἀτι νὰ ψά-
χουσι. Κι ὅστω μπαινουσι κι ἀνακατεῦουσι μὲ τὰ χέλια
τὸ εἰσπρευμά τους σὴν κἀτι νὰ ψάχουσι. Κι ἀνοίγουν
μετὰ τὰ βιβλία μὲ τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ συρτάκια
μὲ τὴς εἰσπραξείας κι ἀρχίζουσι πάλι νὰ ψάχουσι.

100. Μὰ ὅστω ἀπωλέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, μὲ τὶ θέλει
τὴν ἀντικαταστήσει ;

101. Καὶ τὸ βράδι γυρίζουν στίκτι τους κα ἀγγίζου τὴς γυναῖκες τους στὸ χροβῆντι μὲ χέρια βαρετᾶ — που συ-
νερίζουν νὰ ψάχουν.

102. Κι ἐκεῖνος, μαρμαράς τὸ ἐπέγγρεθαι, σπρώθθηκε κι ἀνοῖξε. Καὶ τὸν ἐρώτησαν : πὼς λέγεσαι ; Κι αὐτὸς τοῦς ἀπάντησε.

103. Κι οἱ ἄντρες μὲ τὴς πεπομπῆμας τερᾶχτηκαν μὲ-
λις ἄκουσαν ἑ ὄνομά του.

104. Κι ἀναρωτῶντουσαν μεταξὺ τους : τί συμβαίνει
λοῦπόν ; μὴν τάχα ἀναστῆθηκε ;

105. Κι ἕστερα γέλασαν, πὼς τάχα δὲ γίνονται στὸν
αἰῶνα μας θαύματα — ἕνα γέλιο ἀβέβαιο.

(Μικρὴ παύση)

106. Καὶ ἑ ὄνομά του ἦταν μεγάλο σὺν ὁποδῆποτε
ἀνθρώπινο ὄνομα.

(Παύση)

ἄντρες
Ἦ, ἐσύ, Ἦ, που πάνω στ' ἀβράχτια τῶν ἕσπερν χλαριῶν
γυθεις αἰῶνα τὸν Ἀπρῆλι, ὄφάντρα τῆς ἀνοῖξης καὶ
τῆς ὑπομονῆς,

Ἦ, ὄσοσπῃ πλῆστορα, πλῆνοντας τὴς μέρες καὶ τὴς νύ-
χτες σου στὴν καθάρια πηγή τῆς ἐπαυδότηης,

Ἦ, σφρανώστορα, που μᾶς στὰ σπλάγχνα σου κολλοποῶς
ἀκόμα καὶ τοῦς πεθαμένους

σὲ μιὰν ἄλλη, δέχγυτη, δέχως ὄνομα, ἀπρόσστη ζωή.
Ἦ, μᾶνα, Ἦ, Ἦ !

γυναῖκες

Κι ἐσύ, ἦλιε, τρεῖς ἡμέρες μου, #110C
βουίζοντας σὺν τὸ γλυκὸ τῶν ἀντρῶν μᾶς σπέρμα,
κι ἡ πὸ μικρὴ ρωγμὴ γίνεται ἕνα τρυπερὸ, δὴμασμένο
αἰδοῖο νὰ σὲ δεχτεῖ
γὰ νὰ γεννηθεῖ τὸ μέλι κι ὁ ἔρωτας κι ἡ πολήση, κι ἡ
αὐριανὴ εὐτυχία.

ζῶος

ΣΗΜΗΝΗ
Ἡ σημαία μας εἶναι ἀγέρωχη σὺν τὰ φέρετρα
ἡ σημαία μας εἶναι ἀνωμάστη σὺν τὴς μητέρες
ἡ σημαία μας εἶναι σὺλγη σὺν τὸ Θεῷ —

(οἱ φωνὲς χρημαδόντων)

ἌΡΑΡΗ [I A T H Z E H
Κι ὁ μὴ, μὴ μᾶς στερησεις ποτέ, ὁ ἀγία, γλυκερὰ ζωή
τὴν ἀγάπη μας γὰ σὲνα.

(Μεγάλη παύση. Ὁ ποιητὴς καταβῆναι κι ἔρχεται
ποδὸ μῆσοσὰ στὸ πρῶοκῆνω.)

ποιητὴς

Πιατὶ, ἀλῆθεια, φίλοι μου, πέστε μου, τί ἄλλο εἶναι, λοι-
πόν, ἡ παντοδυναμία
ἐπ' τὴν ἀπέραντη τοῦτῃ δόξα. Νῆσαι τόσο πρόσκαιρος,
καὶ νὰ κᾶνεις ὄνομα
τόσο αἰῶνα !